

Competitiveness Analysis of Thai Durian Exports to China: A Comparative Study with Vietnam

Natcha Chaiphon^{1*} Thana Sompornserm² and Teerasak Sapwarobol²

¹ Master's Degree Student, Business Economics, Faculty of Economics, Kasetsart University, Thailand

² Department of Economics, Faculty of Economics, Kasetsart University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: natcha.chaip@ku.th

ABSTRACT

This article aimed to study the competitiveness of Thai durian exports to China compared to Vietnam. The study draws on secondary time-series data sourced from reputable government agencies and international organizations. The data were analyzed using Diamond Model, Index of Competitive Advantage (ICA), Revealed Comparative Advantage (RCA) index, SWOT Analysis, and TOWS Matrix. The results indicate that 1) Thailand maintains competitiveness through product quality, logistic infrastructure, technology, and strong market experience, but faces high labor costs, and Vietnam is rapidly capturing the mid- to low-tier segment. 2) The ICA analysis of 11 factors revealed that Thailand maintains advantages in 7 factors (such as planting area, loan interest rate, China import volume, fertilizer usage, GACC Registered Packing Houses, FOB price, and logistics performance) but faces disadvantages in 4 factors (minimum wage, agricultural labor, average yield, and fertilizer import value). 3) Thailand consistently demonstrates a very high level of export specialization and competitiveness, with an average RCA index of 50.10. Meanwhile, Vietnam has an average RCA of 9.96. and 4) SWOT and TOWS analyses indicate that, while Thailand has strengths in premium image and infrastructure, it also faces threats from Vietnam's lower costs. In conclusion, the study recommends that Thailand leverage quality standards (GAP/GMP) and traceability to expand premium markets and enhance innovation to reduce production costs.

Keywords: Durian, Competitiveness, Diamond Model, SWOT Analysis, TOWS Matrix, Revealed Comparative Advantage Index of Competitive Advantage

การวิเคราะห์ศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนไทยไปจีน: กรณีศึกษาเปรียบเทียบกับเวียดนาม

ณัชชา ไชยพล^{1*} ธนา สมพรเสริม² และ อีร์ศักดิ์ ทรัพย์วโรบล²

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

² ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: natcha.chaip@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนของไทยไปยังจีน โดยเปรียบเทียบกับเวียดนาม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบอนุกรมเวลา (Time Series Data) โดยแหล่งข้อมูลที่ใช้มาจากรฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรระหว่างประเทศ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ผ่านแบบจำลองเพชร (Diamond Model) ควบคู่กับการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (ICA) ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) การวิเคราะห์ SWOT Analysis และ TOWS Matrix ผลการศึกษาพบว่า 1) ไทยยังคงรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันผ่านคุณภาพของผลผลิต โครงสร้างพื้นฐานทางโลจิสติกส์ เทคโนโลยี และประสิทธิภาพที่แข็งแกร่งในตลาด แต่ยังคงเผชิญกับข้อเสียเปรียบด้านต้นทุนแรงงานที่อยู่ในระดับสูง รวมถึงการที่เวียดนามเข้ามาชิงส่วนแบ่งทางการตลาดในระดับกลางถึงล่างอย่างรวดเร็ว 2) ผลการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (ICA) 11 ปัจจัย พบว่า ไทยได้เปรียบเวียดนามใน 7 ปัจจัย ได้แก่ พื้นที่เพาะปลูก อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ปริมาณการนำเข้าทุเรียนของจีน ปริมาณการใช้ปุ๋ย จำนวนสถานประกอบการที่ได้รับการขึ้นทะเบียนในการส่งออกผลไม้สดไปจีน ราคาทุเรียน FOB และดัชนีประสิทธิภาพโลจิสติกส์ ทั้งนี้ ไทยเสียเปรียบใน 4 ปัจจัย ได้แก่ ค่าแรงขั้นต่ำ จำนวนแรงงานภาคเกษตร ผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่ และมูลค่าการนำเข้าปุ๋ย 3) ไทยมีความได้เปรียบในการแข่งขันระดับที่สูงมาก โดยมีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) เฉลี่ยอยู่ที่ 50.10 ในขณะที่เวียดนามมีค่า RCA เฉลี่ยเท่ากับ 9.96 และ 4) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ชี้ให้เห็นว่า ไทยมีจุดแข็งด้านภาพลักษณ์พรีเมียมและโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์ แต่เผชิญภัยคุกคามจากต้นทุนที่ถูกกว่าและการรุกรตลาดอย่างรวดเร็วของเวียดนาม กลยุทธ์สำคัญ คือ การเน้นมาตรฐานคุณภาพ (GAP/GMP) เพื่อขยายตลาดพรีเมียม และยกระดับนวัตกรรมเพื่อลดต้นทุน

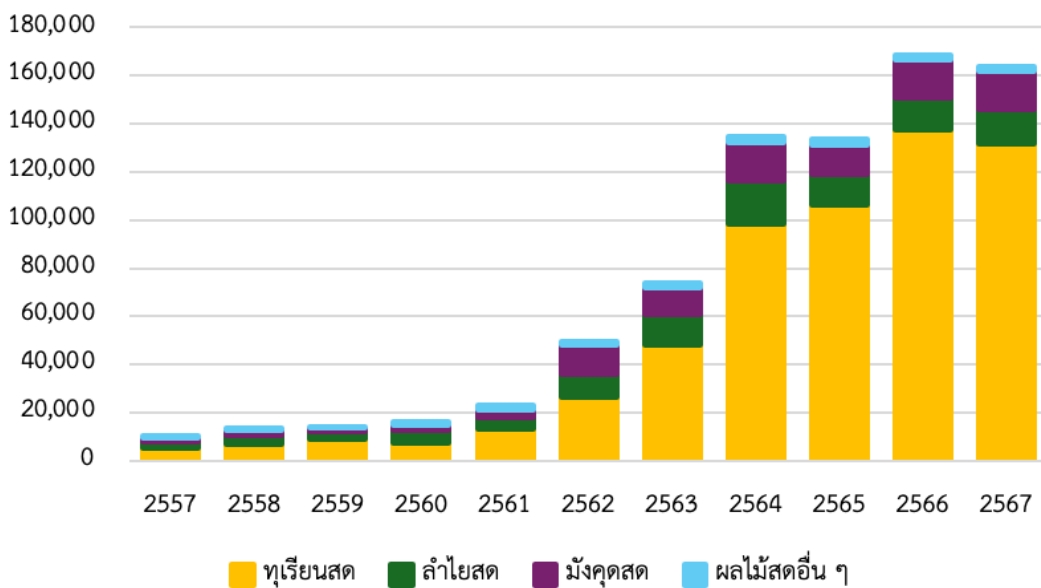
คำสำคัญ: ทุเรียน, ศักยภาพในการแข่งขัน, แบบจำลองเพชร, ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน, การวิเคราะห์ SWOT, การวิเคราะห์ TOWS Matrix, ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ

© 2026 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

การค้าระหว่างประเทศ (International Trade) ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน โดยเป็นกลไกที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ เข้าด้วยกันผ่านการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ซึ่งเกิดจากความแตกต่างด้านทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยการผลิต และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของแต่ละประเทศ การค้าระหว่างประเทศไม่เพียงแต่ช่วยขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิต แต่ยังนำมาซึ่งการเปิดเสรีทางการค้า (Trade Liberalization) ที่ช่วยลดอุปสรรคทั้งในรูปแบบภาษีและไม่ใช่อภาษี ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน เทคโนโลยี และสร้างความสามารถในการแข่งขันระยะยาว (กรมศุลกากร, 2568)

หน่วย : ล้านบาท

ภาพที่ 1 มูลค่าการส่งออกผลไม้สดไปจีน 3 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2557 - 2567

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ (2568b)

สำหรับประเทศไทย ภาคการส่งออกยังคงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยเฉพาะสินค้าเกษตรกรรม ซึ่งมีความสำคัญต่อทั้งเศรษฐกิจและความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) โดยข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2565 – 2567 ชี้ให้เห็นว่าสินค้ากลุ่มผลไม้สด แอปเปิ้ล แอปเปิ้ล และแอ่ง เป็นสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าส่งออกสูงที่สุดเป็นอันดับ 1 สร้างรายได้เฉลี่ยกว่า 221,538 ล้านบาทต่อปี สะท้อนให้เห็นว่าผลไม้ไทยเป็นสินค้าเชิงมูลค่า (Value-added product) ที่ศักยภาพสูงในตลาดโลก (สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, 2568a) และในกลุ่มนี้ ทุเรียนสด เป็นสินค้าที่สร้างรายได้สูงสุด โดยครองสัดส่วนเฉลี่ยถึงร้อยละ 63.27 ของการส่งออกผลไม้สดทั้งหมดไปจีน (ภาพที่ 1) จากความเชื่อมั่นของผู้บริโภคชาวจีนต่อคุณภาพ มาตรฐาน และเอกลักษณ์ด้านรสชาติ จนทุเรียนไทยได้รับการยกย่องให้เป็น “ราชาแห่งผลไม้” ในตลาดจีน (ณัฏฐ์พัฒน์ วงศ์ศิริมิตร และคณะ, 2565)

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การส่งออกทุเรียนไทยในปัจจุบันต้องเผชิญกับความท้าทายอย่างรุนแรงจากการแข่งขันของประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยเฉพาะประเทศเวียดนามที่เริ่มส่งออกทุเรียนสดสู่จีนอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2565 สถิติการนำเข้าทุเรียนในตลาดจีนแสดงให้เห็นว่า ในระหว่างปี พ.ศ. 2565 – 2567 เวียดนามสามารถขยายส่วนแบ่งตลาดได้อย่างรวดเร็วก้าวกระโดดด้วยอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) สูงถึงร้อยละ 1,731.13 ต่อปี และครองส่วนแบ่งตลาดถึงร้อยละ 26.17 ของมูลค่าการนำเข้าจากอาเซียนทั้งหมด (TradeMap, 2025) จากข้อได้เปรียบเชิงพื้นที่ (Geographical Advantage) ที่มีพรมแดนติดกับจีนและต้นทุนโลจิสติกส์ที่ต่ำกว่า นอกจากนี้ ไทยยังเผชิญปัญหาเชิงสถานการณ์ภายในประเทศ ได้แก่ ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ภาวะขาดแคลนแรงงานเนื่องจากโครงสร้างแรงงานภาคเกษตรเข้าสู่สังคมสูงวัย และความไม่แน่นอนของผลผลิตที่แปรผันตามสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ประกอบกับการที่จีนเริ่มบังคับใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers: NTBs) อย่างเข้มงวด ทั้งมาตรฐานสุขอนามัยพืช (SPS) เช่น การตรวจสอบสาร Basic Yellow 2 (BY2) และแคดเมียม (Cadmium) เป็นต้น รวมถึงระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) หากห่วงโซ่อุปทานและการบริหารจัดการโลจิสติกส์ของไทยไม่สามารถปรับตัวรับมือกับข้อจำกัดเชิงพื้นที่และมาตรการที่เข้มงวดเหล่านี้ได้ ย่อมมีความเสี่ยงสูงที่ไทยจะสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันด้านราคาและส่วนแบ่งตลาดให้แก่ประเทศคู่แข่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (ณัฏฐ์พัฒน์ วงศ์ศิริมิตร และคณะ, 2565)

ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประเมินขีดความสามารถของประเทศอย่างเป็นระบบและรอบด้าน เพื่อแสวงหาแนวทางรักษาส่วนแบ่งตลาดทุเรียนไทยในประเทศจีนอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นวิเคราะห์ศักยภาพ

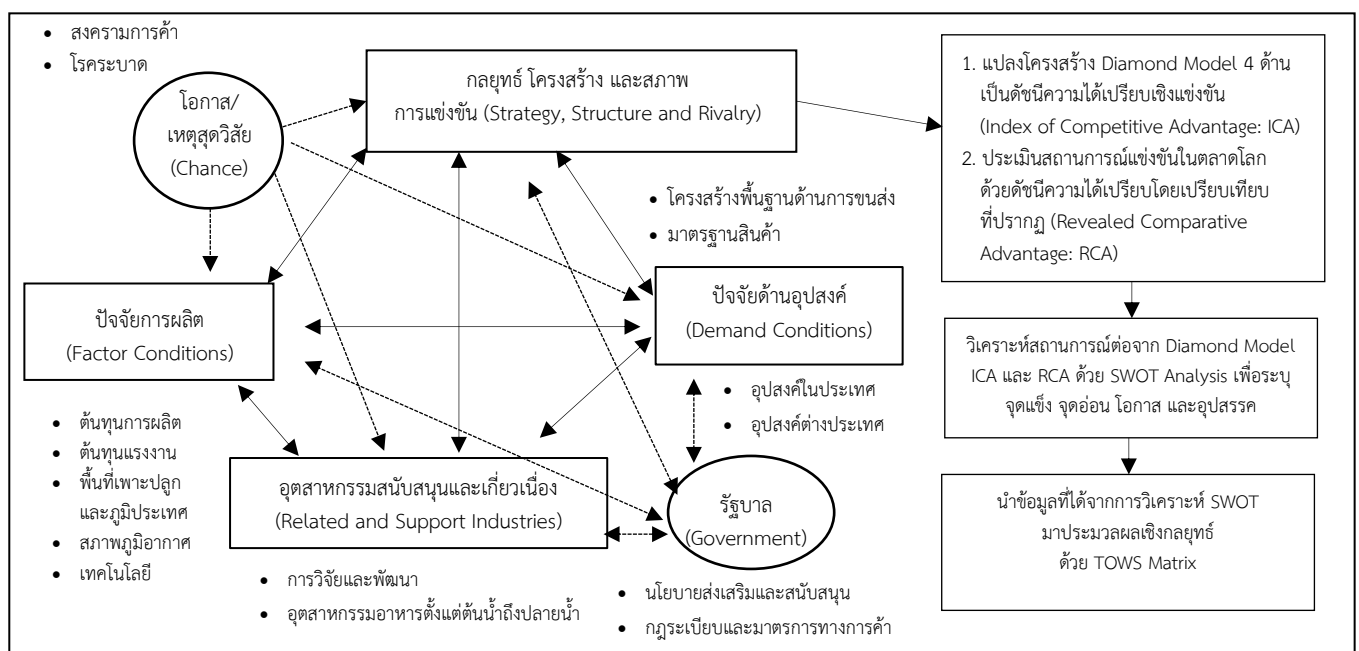
ในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนของไทยเปรียบเทียบกับเวียดนาม ผ่านกรอบทฤษฎีความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) ด้วยแบบจำลองเพชร (Diamond Model) ควบคู่กับการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (ICA) การวิเคราะห์ผ่านดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) รวมถึง การวิเคราะห์ SWOT Analysis และ TOWS Matrix เพื่อให้ผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าใจถึงปัจจัยเชิงลึกทั้งภายในและภายนอก การยกระดับมาตรฐานการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน อันนำไปสู่การกำหนดนโยบาย เพื่อยกระดับศักยภาพอุตสาหกรรมทุเรียนไทยในระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนไทยไปจีนเปรียบเทียบกับเวียดนาม

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาศักยภาพการแข่งขัน ผู้วิจัยได้อ้างอิงทฤษฎีความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) ของ Porter (1998) โดยนำมาใช้วิเคราะห์ผ่านแบบจำลองเพชร (Diamond Model) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ประเมินปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในประเทศที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 6 ด้าน (ชนวิวัฒน์ ธาดาธนเศรษฐ์ และปิยะพรณ ช่างวัฒนชัย, 2568; อมรสุตา เชื้อสุวรรณ และคณะ, 2566; นาทยา โชติกุล, 2566) หลังจากนั้นนำมาบูรณาการเข้ากับการประเมินผลเชิงปริมาณ โดยแปลงโครงสร้างของ Diamond Model ใน 4 ด้าน ออกเป็นดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (Index of Competitive Advantage: ICA) จำนวน 11 ปัจจัย รวมถึงประเมินสถานการณ์การแข่งขันการส่งออกทุเรียนในตลาดโลก ด้วยดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ตามแนวคิดดั้งเดิมของ Balassa (1965) สอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัยของ โยชิตา เสร็จกิจ และคณะ (2565) และ ภัสนัญญ์ เดชาวิชิตเลิศ (2567) ที่ใช้ RCA ประเมินความได้เปรียบด้านการส่งออกสินค้าในตลาดโลก เปรียบเทียบความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างไทยและเวียดนาม ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดจากงานวิจัยของ ณพวุฒิ แสนสุขใส (2559) ที่วัดค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันเพื่อเปรียบเทียบอุตสาหกรรมไทยกับประเทศคู่แข่งสำคัญ ซึ่งหลังจากได้ผลลัพธ์จากการประเมินเชิงทฤษฎีและดัชนีเชิงปริมาณ มาสังเคราะห์ผ่านเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ SWOT Analysis เพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ก่อนจะต่อยอดไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจ ในรูปแบบ TOWS Matrix (นาทยา โชติกุล, 2566) จากการทบทวนวรรณกรรมสามารถสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนของไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบจำลองเพชร (Diamond Model) ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (ICA) ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) และการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบอนุกรมเวลา (Time Series Data) รวบรวมข้อมูลรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 - 2567 รวมระยะเวลา 11 ปี จากงานวิจัย วารสาร บทความวิชาการ ฐานข้อมูลเศรษฐกิจ และรายงานจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ธนาคารแห่งประเทศไทย World Bank Trade Map ฐานข้อมูลเศรษฐกิจมหภาค (CEIC Data) สถาบันยุทธศาสตร์ และนโยบายเกษตรและสิ่งแวดล้อม (ISPAE Vietnam) และสำนักงานศุลกากรแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (GACC)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงปริมาณ ดังนี้

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยประยุกต์ใช้แบบจำลองเพชร (Diamond Model) ในการวิเคราะห์ปัจจัย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยการผลิต 2) ปัจจัยด้านอุปสงค์ 3) อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง 4) กลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน 5) บทบาทรัฐบาล และ 6) โอกาส/เหตุสุดวิสัย ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อประเมิน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค จากนั้นนำมาประมวลผลต่อยอดเชิงกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์ ดังนี้

1) การวิเคราะห์โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (Index of Competitive Advantage)

เป็นการวัดค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของแต่ละปัจจัย ซึ่งได้นำแนวคิดจาก ณพวุฒิ แสนสุขใส (2559) มาปรับใช้ในการวิเคราะห์ โดยได้แปลงโครงสร้างเชิงพรรณนาของ Diamond Model ทั้ง 6 ด้าน ออกมาเป็นดัชนีเชิงปริมาณ (ICA) จำนวน 11 ปัจจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ดัชนี ICA ตามกรอบแนวคิด Diamond Model

องค์ประกอบ Diamond Model	ปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ ICA	นิยาม	หน่วยวัด	แหล่งข้อมูล	ทิศทางต่อ การส่งออก
1. ปัจจัยการผลิตในประเทศ	1. ค่าแรงขั้นต่ำ	สะท้อนต้นทุนการผลิตขั้นพื้นฐาน ในอุตสาหกรรม เกษตรที่ต้องใช้แรงงาน การมีค่าแรงต่ำกว่าจะสร้างความได้เปรียบด้านต้นทุนได้ดีกว่า	บาท/วัน	WageIndicator/ กระทรวงแรงงาน (2568)	ลบ (-)
	2. จำนวนแรงงานภาคเกษตร	สะท้อนความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์ ความมั่นคงของกำลังแรงงานในการเพาะปลูก หากมีน้อยจะเกิดความเสี่ยงต่อห่วงโซ่อุปทาน	คน	ธนาคารแห่งประเทศไทย (2568)/CEIC Data	บวก (+)
	3. พื้นที่ปลูกทุเรียน	ถือเป็นทรัพยากรทางกายภาพ ซึ่งเป็นฐานการผลิตที่สะท้อนความสามารถในการผลิตเพื่อรองรับอุปทานสู่ตลาดโลก	ไร่	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2567)/MARD (เวียดนาม)	บวก (+)
	4. ผลผลิตเฉลี่ย	สะท้อนประสิทธิภาพการผลิตต่อพื้นที่ เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุดบนพื้นที่ที่จำกัด	ตัน/ไร่	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2567)/MARD Vietnam	บวก (+)
	5. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	สะท้อนต้นทุนทางการเงิน อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำจะส่งเสริมสภาพคล่อง ช่วยให้เกษตรกรและผู้ประกอบการสามารถลงทุนต่อยอดได้ง่ายขึ้น	เปอร์เซ็นต์	World Bank (2025a)/ธ.ก.ส.	ลบ (-)
2. ปัจจัยด้านอุปสงค์	6. ปริมาณการนำเข้าทุเรียนของจีน	สะท้อนอุปสงค์และส่วนแบ่งตลาด (Market Share) ประเทศที่มีสัดส่วนสูง ย่อมแสดงถึงความเชื่อมั่นของตลาดปลายทาง	ตัน	กระทรวงพาณิชย์/Trade Map (2025a)	บวก (+)
3. อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง	7. มูลค่าการนำเข้าปุ๋ย	สะท้อนการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศ โดยประเทศที่พึ่งพาสูงจะเผชิญความเสี่ยงจากความผันผวนของต้นทุนการผลิต	ดอลลาร์สหรัฐ	Trade Map (2025b)	ลบ (-)

ตารางที่ 1 สรุปตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ดัชนี ICA ตามกรอบแนวคิด Diamond Model (ต่อ)

องค์ประกอบ Diamond Model	ปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ ICA	นิยาม	หน่วยวัด	แหล่งข้อมูล	ทิศทางต่อ การส่งออก
3. อุตสาหกรรม สนับสนุนและ เกี่ยวเนื่อง (ต่อ)	8. ปริมาณการใช้ปุ๋ย NPK	สะท้อนการเข้าถึงปัจจัยการผลิตเพื่อรักษารอบ ในการเพาะปลูก ประเทศที่มีการใช้ปุ๋ยเพียงพอ จะมีโอกาสรักษามาตรฐานคุณภาพ และปริมาณผลผลิตได้ดีกว่า	ตัน	Trade Map (2025b)	บวก (+)
	9. จำนวนสถาน ประกอบการ ส่งออกปอเงิน	สะท้อนความพร้อมของโครงสร้างและศักยภาพ ในการปฏิบัติตามมาตรฐานที่เข้มงวดของจีน	แห่ง	General Administration of Customs of the People's Republic of China: GACC (2025)	บวก (+)
4. กลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน	10. ราคาทุเรียน FOB	ราคาสูงสะท้อนอำนาจในการกำหนดราคา คุณภาพ และความเชื่อมั่นของตลาด	ดอลลาร์/ ตัน	Trade Map (2025c)	บวก (+)
	11. ดัชนีประสิทธิภาพ โลจิสติกส์ (LPI)	สะท้อนคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานการขนส่ง และการจัดการต้นทุน ซึ่งสำคัญต่อการลด ความสูญเสียของผลไม้สด	คะแนน (1-5)	World Bank (2025b)	บวก (+)

โดยในแต่ละปัจจัยที่ต้องการเปรียบเทียบจะมีค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันเท่ากับ 100 หลังจากนั้น
จะนำปัจจัยอื่น ๆ ของไทยมาเปรียบเทียบกับคู่แข่งอย่างเวียดนาม หากถาคัดดัชนีที่ได้ในปัจจัยใดมากกว่า 100 แสดงว่า
ไทยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันเหนือประเทศคู่แข่งในปัจจัยนั้น และหากค่าดัชนีในปัจจัยใดที่มีค่าน้อยกว่า 100 แสดงว่า
ประเทศคู่แข่งมีความได้เปรียบในปัจจัยนั้นเหนือไทย

ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของประเทศ i ในปัจจัย j สามารถหาได้ ดังนี้

$$C_{ij} = 100 +/-(X_{0j}-X_{ij}) \cdot 100 / X_{j \max}$$

C_{ij} คือ ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของไทยในปัจจัย j

X_{0j} คือ ค่าที่ใช้ในการวัดปัจจัย j ของไทย

X_{ij} คือ ค่าที่ใช้ในการวัดปัจจัย j ของเวียดนาม

$X_{j \max}$ คือ ค่าที่ใช้ในการวัดปัจจัย j ของเวียดนามหรือไทยที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่า เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน
ทั้ง 2 ประเทศ

- หมายเหตุ 1. จะใช้ $C_{ij} = 100 + (X_{0j}-X_{ij}) \cdot 100 / X_{j \max}$ ในกรณีที่ปัจจัย j ส่งผลดี หรือเป็นปัจจัยบวกต่อการส่งออก
2. จะใช้ $C_{ij} = 100 - (X_{0j}-X_{ij}) \cdot 100 / X_{j \max}$ ในกรณีที่ปัจจัย j ส่งผลลบ หรือเป็นปัจจัยลบต่อการส่งออก
3. หากค่า $C_{ij} > 100$ แสดงว่าไทยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันเหนือประเทศคู่แข่งในปัจจัยนั้น
4. หากค่า $C_{ij} < 100$ แสดงว่าประเทศคู่แข่งมีความได้เปรียบในปัจจัยนั้นเหนือไทย

2) การวิเคราะห์โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA)

เป็นการวิเคราะห์ RCA ของไทยหรือเวียดนาม เพื่อเปรียบเทียบสัดส่วนการส่งออกทุเรียนของไทยหรือเวียดนาม
เทียบกับสัดส่วนการส่งออกทุเรียนของโลก เพื่อวัดระดับความเชี่ยวชาญการส่งออกทุเรียนของไทยหรือเวียดนาม (Balassa,
1965, อ้างถึงใน โยชิตา เสร็จกิจ และคณะ, 2565) โดยสามารถวัดได้ ดังนี้

$$RCA = (X_{kj}/X_k)/(X_{wj}/X_w)$$

X_{kj} คือ มูลค่าการส่งออกทุเรียนของไทยหรือเวียดนาม

X_k คือ มูลค่าการส่งออกทั้งหมดของไทยหรือเวียดนาม

X_{wj} คือ มูลค่าการส่งออกทุเรียนของโลก

X_w คือ มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของโลก

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนไทยไปจีนเปรียบเทียบกับเวียดนาม

1.1 ผลการศึกษาศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนไทยไปจีนเปรียบเทียบกับเวียดนามโดยใช้แบบจำลอง Diamond Model โดยพิจารณาปัจจัย 6 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยการผลิต ปัจจัยด้านอุปสงค์ อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง กลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน บทบาทของภาครัฐ และโอกาสหรือเหตุสุดวิสัย โดยแต่ละด้านสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ปัจจัยการผลิตในประเทศ (Factor Conditions)

ตารางที่ 2 อัตราค่าแรงขั้นต่ำของไทยและเวียดนาม

ปี	ประเทศ		
	ไทย (บาท/วัน)	เวียดนาม (ล้านดอง/เดือน)	เวียดนาม (บาท/วัน)
2557	300	1.90 - 2.70	47.04 - 66.85
2558	300	2.15 - 3.10	53.00 - 76.42
2559	300	2.40 - 3.50	58.51 - 85.32
2560	300 - 310	2.58 - 3.75	66.46 - 96.60
2561	308 - 330	2.76 - 3.98	75.46 - 108.81
2562	308 - 330	2.92 - 4.18	84.05 - 120.32
2563	313 - 336	3.07 - 4.42	87.57 - 126.07
2564	313 - 336	3.07 - 4.42	84.80 - 122.08
2565	328 - 354	3.25 - 4.68	83.61 - 120.40
2566	328 - 354	3.25 - 4.68	85.69 - 123.40
2567	330 - 370	3.25 - 4.68	88.90 - 128.01
เฉลี่ย	318.12	3.36	98.61

หมายเหตุ: ใช้จำนวนวันทำงาน คือ 26 วันต่อเดือน

ที่มา: กระทรวงแรงงาน (2568) และ International Labour Organization (2025)

ในมิติของต้นทุนแรงงาน จากตารางที่ 1 พบว่า ไทยมีต้นทุนแรงงานที่สูงกว่าเวียดนาม โดยไทยมีอัตราค่าแรงเฉลี่ยในช่วง 11 ปี (พ.ศ. 2557 - 2567) อยู่ที่ 318.12 บาทต่อวัน ในขณะที่เวียดนามมีค่าเฉลี่ยเพียง 98.61 บาทต่อวัน ดังนั้น เวียดนามมีข้อได้เปรียบด้านต้นทุนแรงงานที่ต่ำกว่าไทยอย่างมาก ซึ่งช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านราคา ในขณะที่ไทย แม้จะเสียเปรียบด้านต้นทุน แต่ก็มีรายได้เปรียบในเชิงคุณภาพเข้ามาทดแทน โดยจากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ไทยมีความได้เปรียบด้านความสม่ำเสมอและเสถียรภาพของการผลิตที่สูงกว่า โดยผลผลิตเฉลี่ยของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนถึงการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพการปลูกที่ยาวนาน และระบบการจัดการสวนที่ดี ในทางตรงกันข้าม ข้อมูลผลผลิตของเวียดนามยังมีลักษณะไม่ต่อเนื่องและมีความผันผวนสูง บ่งชี้ว่าเสถียรภาพของระบบการผลิตและมาตรฐานการจัดการยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการขยายตัวอย่างรวดเร็วและยังต้องรอการพัฒนา

ตารางที่ 3 ผลผลิตทุเรียนเฉลี่ยต่อไร่ของไทยและเวียดนาม (เมตริกตัน/ไร่)

ประเทศ	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567	ค่าเฉลี่ย
ไทย	1.10	0.99	0.86	1.03	1.12	1.40	1.40	1.41	1.36	1.39	1.13	1.20
เวียดนาม	N/A	1.83	N/A	N/A	1.64	N/A	1.25	N/A	1.23	1.28	1.55	1.46

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2568) และ Institute of Policy and Strategy for Agriculture and Rural Development (2025)

ในมิติด้านปัจจัยการผลิตในประเทศ พบว่า ไทยมีข้อได้เปรียบในด้านคุณภาพผลผลิต ความเชี่ยวชาญของเกษตรกร เทคโนโลยีการผลิต และความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร ที่เอื้อต่อการผลิตทุเรียนคุณภาพสูงเพื่อการส่งออก รวมถึงต้นทุนทางการเงินจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำกว่า อย่างไรก็ตาม ไทยมีข้อเสียเปรียบด้านต้นทุนแรงงานที่สูงกว่า และจำนวนแรงงานที่จำกัด ในขณะที่เวียดนามมีความได้เปรียบด้านต้นทุนแรงงานต่ำ มีแรงงานจำนวนมาก และมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เวียดนามสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตและแข่งขันด้านราคาได้ดีกว่า

2) ปัจจัยด้านอุปสงค์ (Demand Conditions)

ตารางที่ 4 ปริมาณการนำเข้าทุเรียนของจีน (เมตริกตัน)

ประเทศ	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567	ค่าเฉลี่ย
ไทย	149,949	158,792	157,508	134,753	202,430	375,299	444,444	779,865	791,988	953,777	831,749	452,777.64
เวียดนาม	533	21,552	92,974	135,980	100,902	63,225	418	1,086	21,665	297,480	426,561	195,670.55

ที่มา: Trade Map (2025a)

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ตลาดจีนมีความต้องการนำเข้าทุเรียนไทยในปริมาณสูง และผู้บริโภคให้การยอมรับในด้านคุณภาพ รสชาติ และภาพลักษณ์สินค้าพรีเมียม ส่งผลให้ไทยสามารถครองส่วนแบ่งตลาดระดับบนได้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เวียดนามแม้จะยังมีส่วนแบ่งตลาดน้อยกว่า แต่มีแนวโน้มเติบโตอย่างรวดเร็วจากการเข้าถึงตลาดจีนอย่างเป็นทางการและการตอบสนองความต้องการในตลาดระดับกลางถึงล่าง ซึ่งเน้นปริมาณและราคาที่เข้าถึงได้

3) อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง (Related and Support Industries)

ตารางที่ 5 ปริมาณการใช้ปุ๋ย NPK ของไทยและเวียดนาม (ล้านตัน)

ประเทศ	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567	ค่าเฉลี่ย
ไทย	2.27	1.96	1.99	2.12	1.79	1.94	1.78	1.89	1.29	1.54	2.29	1.88
เวียดนาม	1.34	1.53	1.33	1.73	0.93	1.08	1.17	1.03	0.80	0.95	1.57	1.22

ที่มา: Trade Map (2025b)

จากการศึกษา พบว่า ไทยมีระบบอุตสาหกรรมที่ครบวงจร ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป ไปจนถึงระบบโลจิสติกส์ และห่วงโซ่ความเย็น (Cold Chain) ที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการนำเทคโนโลยีและระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) มาใช้ในการควบคุมคุณภาพสินค้า ซึ่งช่วยสร้างความได้เปรียบในการรักษามาตรฐานสินค้าในตลาดส่งออก ทั้งนี้ จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ไทยมีปริมาณการใช้ปุ๋ยอยู่ในระดับสูงและค่อนข้างสม่ำเสมอ เนื่องจากทุเรียนเป็นพืชที่ต้องการธาตุอาหารสูง เพื่อให้สามารถคงคุณภาพและความสม่ำเสมอของผลผลิต แต่อุตสาหกรรมปุ๋ยของไทยยังขาดความสามารถในการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรมีความอ่อนไหวต่อความผันผวนของราคาปุ๋ยในตลาดโลก ในขณะที่เวียดนามมีการพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และมีความได้เปรียบด้านต้นทุนปัจจัยการผลิตบางส่วน แม้ว่าจะระบบโลจิสติกส์และโครงสร้างพื้นฐานโดยรวมยังด้อยกว่าไทยเล็กน้อย

4) กลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน (Strategy, Structure and Rivalry)

ไทยมีความได้เปรียบอย่างโดดเด่นด้านกลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขันในตลาดจีนผ่านการวางตำแหน่งสินค้าในระดับพรีเมียม และการสร้างแบรนด์ผ่านอัตลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ทำให้ไทยมีอำนาจในการกำหนดราคา (FOB) ที่สูงโดยที่ตลาดยังคงยอมรับ ต่างจากรูปแบบการแข่งขันของเวียดนามที่อาศัยข้อได้เปรียบด้านระยะทางการขนส่งที่สั้นกว่าและต้นทุนโลจิสติกส์ที่ต่ำกว่า เพื่อทำกลยุทธ์ด้านราคาในการรุกเจาะตลาดระดับกลางถึงล่าง ทั้งนี้โครงสร้างอุตสาหกรรมผู้ส่งออกและโรงคัดบรรจุ (ล้าง) ของไทยยังมีความแข็งแกร่งอย่างมาก โดยมีสถานประกอบการที่ผ่านการรับรองมาตรฐานจากศุลกากรจีน (GACC) มากถึง 94,857 แห่ง เมื่อเทียบกับเวียดนามที่มีเพียง 804 แห่ง (IPSARD, 2024) ผนวกกับประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องที่ไทยมีดัชนีประสิทธิภาพโลจิสติกส์ (LPI) เหนือกว่าในทุกมิติ

โดยเฉพาะความพร้อมของด่านตรวจพืช ระบบห่วงโซ่ความเย็น (Cold Chain) และความสามารถในการติดตามตรวจสอบสินค้า นอกจากนี้ยังมีการกระจายช่องทางการขายผ่านแพลตฟอร์ม E-Commerce และ Live-commerce เพื่อช่วยกระจายผลผลิตอย่างรวดเร็วในช่วงฤดูกาล ป้องกันปัญหาสินค้าล้นตลาด

5) บทบาทของรัฐบาล (Government)

ภาครัฐของไทยมีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนอุตสาหกรรมทุเรียน ทั้งในด้านการกำหนดมาตรฐานสินค้า การควบคุมคุณภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ และการเจรจาทางการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมีส่วนช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับตลาดจีน ในขณะที่ภาครัฐของเวียดนามมีบทบาทเชิงรุกในการส่งเสริมการส่งออก โดยเฉพาะการเร่งเจรจาเปิดตลาดจีน การสนับสนุนการขยายพื้นที่เพาะปลูก และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการส่งออก ส่งผลให้เวียดนามสามารถเข้าสู่ตลาดและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้อย่างรวดเร็ว

6) โอกาส/เหตุสุดวิสัย (Chance)

ไทยและเวียดนามได้รับอานิสงส์จากการเติบโตของเศรษฐกิจจีนและความนิยมบริโภคทุเรียนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญในการขยายตลาดส่งออก แต่อย่างไรก็ตาม เวียดนามมีความได้เปรียบในต้นทุนการขนส่งต่ำกว่า จึงสามารถตอบสนองตลาดได้อย่างยืดหยุ่น ในขณะที่ไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายจากปัจจัยภายนอก เช่น การแข่งขันที่รุนแรงขึ้นจากจำนวนคู่แข่งที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มาตรการทางการค้าของจีน และสถานการณ์โลกที่ผันผวน ดังนั้น ไทยจำเป็นต้องปรับตัวโดยมุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรม การควบคุมต้นทุนการผลิต และการพัฒนาและรักษามาตรฐานด้านคุณภาพ เพื่อคงความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว

1.2 ผลการศึกษาศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนไทยไปจีนเปรียบเทียบกับเวียดนามโดยใช้ดัชนี ICA สามารถสรุปได้ ดังนี้

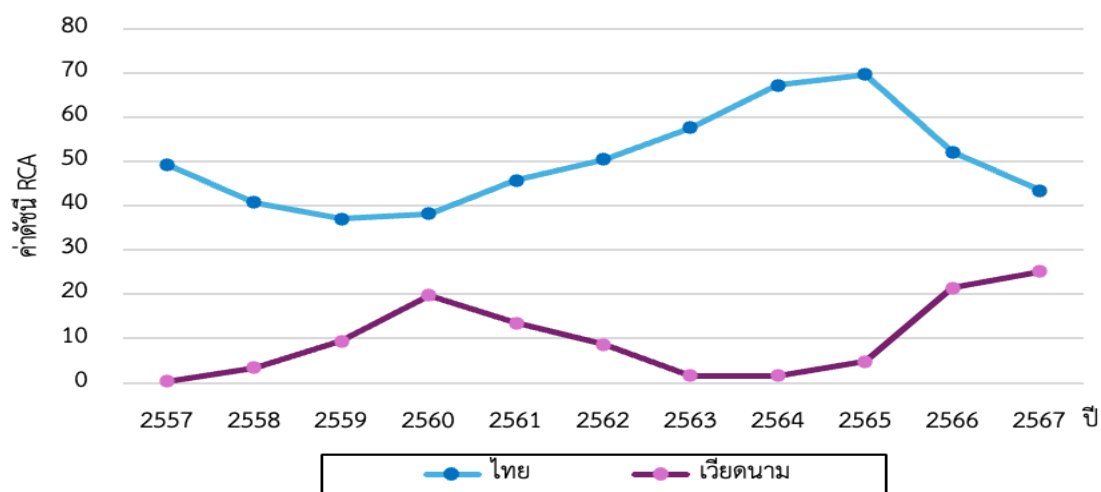
ตารางที่ 6 สรุปค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของไทยเปรียบเทียบกับเวียดนามทั้ง 11 ปัจจัย

ปัจจัย	ดัชนีชี้วัด	ค่าดัชนี ICA ของไทย	ความได้เปรียบเชิงแข่งขันระหว่างประเทศ (ร้อยละ)	ผลสรุปความได้เปรียบเชิงแข่งขัน
1. ปัจจัยการผลิตในประเทศ (Factor Conditions)	1. ค่าแรงขั้นต่ำ 2. จำนวนแรงงาน 3. พื้นที่เพาะปลูกทุเรียน 4. ผลผลิตทุเรียน 5. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	30.99 64.71 127.09 82.01 147.62	เสียเปรียบ 69.01 เสียเปรียบ 35.29 ได้เปรียบ 27.09 เสียเปรียบ 17.99 ได้เปรียบ 47.62	ไทยเสียเปรียบ เวียดนามโดยรวมร้อยละ 9.52
2. ปัจจัยด้านอุปสงค์ (Demand Conditions)	1. ปริมาณการนำเข้าทุเรียนของจีน	176.66	ได้เปรียบ 76.66	ไทยได้เปรียบ เวียดนามร้อยละ 76.77
3. อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง (Related and Support Industries)	1. มูลค่าการนำเข้าปุ๋ย 2. ปริมาณการใช้ปุ๋ย	62.47 134.87	เสียเปรียบ 37.53 ได้เปรียบ 34.87	ไทยเสียเปรียบ เวียดนามโดยรวมร้อยละ 1.33
4. กลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน (Strategy, Structure and Rivalry)	1. จำนวนสถานประกอบการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปจีน 2. ราคาทุเรียน FOB 3. ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์	199.15 126.54 105.71	ได้เปรียบ 99.15 ได้เปรียบ 26.54 ได้เปรียบ 5.71	ไทยได้เปรียบ เวียดนามร้อยละ 43.80

จากการวิเคราะห์ ICA ของการส่งออกทุเรียนไทยเปรียบเทียบกับเวียดนามใน 11 ปัจจัย เพื่อใช้เป็นตัวแทน (Proxy Variables) ในการแปลงสภาพแวดล้อมเชิงพรรณนา ภายใต้กรอบแนวคิดแบบจำลองเพชร ทั้ง 4 ด้านหลัก (ปัจจัยการผลิต อุปสงค์ อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และกลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน) ให้ออกมาเป็นข้อมูล

เชิงปริมาณที่สามารถประเมินผลได้ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลตัวเลขทางสถิติที่มีหน่วยวัดชัดเจน และมีฐานข้อมูลทั้งไทยและเวียดนามเพื่อนำมาเปรียบเทียบกันโดยตรง ในขณะที่ปัจจัยด้านรัฐบาล โอกาสหรือเหตุสุดวิสัย และปัจจัยอื่น ๆ จะถูกนำไปใช้อธิบายสนับสนุนในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อนำไปวิเคราะห์ SWOT Analysis ก่อนที่จะนำไปจับคู่สร้างเป็นกลยุทธ์ใน TOWS Matrix ต่อไป โดยผลการวิเคราะห์พบว่า ไทยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันเหนือเวียดนามใน 7 ปัจจัย ได้แก่ พื้นที่เพาะปลูกทุเรียน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ปริมาณการนำเข้าของจีน ปริมาณการใช้จ่าย NPK จำนวนสถานประกอบการที่ได้รับการขึ้นทะเบียนในการส่งออกผลไม้สดไปจีนราคาทุเรียน FOB และดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพโลจิสติกส์ ซึ่งสะท้อนถึงความแข็งแกร่งด้านการตอบสนองอุปสงค์ของตลาดปลายทาง โครงสร้างพื้นฐานทางโลจิสติกส์ และความพร้อมของเครือข่ายอุตสาหกรรมสนับสนุน อย่างไรก็ตาม ไทยยังคงมีความเสียเปรียบเชิงแข่งขันในอีก 4 ปัจจัยโครงสร้าง ได้แก่ ค่าแรงขั้นต่ำ จำนวนแรงงานภาคเกษตร ผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่ และมูลค่าการนำเข้าปุ๋ย ซึ่งบ่งชี้ถึงความเปราะบางด้านต้นทุนการผลิตขั้นพื้นฐาน ภาวะการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรกรรม และการพึ่งพาปัจจัยการผลิตที่นำเข้าจากต่างประเทศสูง อันถือเป็นความท้าทายที่อาจส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของอุตสาหกรรมทุเรียนไทยในระยะยาว

1.3 ผลการศึกษาศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนไทยไปจีนเปรียบเทียบกับเวียดนามโดยใช้ดัชนี RCA

ภาพที่ 3 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏการส่งออกทุเรียนไปจีนระหว่างไทยและเวียดนาม

จากการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ในการส่งออกทุเรียนระหว่างปี พ.ศ. 2557 - 2567 พบว่า ไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสูงมาก โดยมีค่าดัชนี RCA เฉลี่ยสูงถึง 50.10 ซึ่งสะท้อนถึงความเชี่ยวชาญการส่งออก ภาพลักษณ์ความเป็นผู้นำในตลาดสินค้าพรีเมียม ความเชื่อมั่นในคุณภาพ และประสิทธิภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง แม้ในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2567 จะมีการปรับตัวลดลงเล็กน้อยแต่ยังคงมีค่าดัชนีที่ทิ้งห่างประเทศคู่แข่งอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่เวียดนามมีค่าดัชนี RCA เฉลี่ยอยู่ที่ 9.96 ซึ่งบ่งชี้ถึงขีดความสามารถในการแข่งขันที่กำลังขยายตัวอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2567 ที่ค่าดัชนีพุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็วแตะระดับ 21.40 และ 25.09 ตามลำดับ ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นผลสะท้อนโดยตรงจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกและการได้รับอนุญาตให้ส่งออกทุเรียนผลสดไปยังประเทศจีนอย่างเป็นทางการ ส่งผลให้เวียดนามก้าวขึ้นมาเป็นคู่แข่งทางยุทธศาสตร์ที่มีอัตราการเติบโตเร็วที่สุดในปัจจุบัน

1.4 ผลการศึกษาศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนไทยไปจีน โดยใช้โดยใช้ SWOT Analysis และ TOWS Matrix สามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 7 สรุปการศึกษาศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนไทยไปจีนโดยใช้ SWOT Analysis และ TOWS Matrix

การศึกษาศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนไทยไปจีน	Strengths (จุดแข็ง)	Weaknesses (จุดอ่อน)
	S1: ทุเรียนไทยมีภาพลักษณ์ด้านคุณภาพและความเป็นสินค้าพรีเมียมในตลาดจีน S2: มีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบด้านการส่งออก S3: มีระบบอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐานด้านการผลิต การแปรรูป และการส่งออกที่เข้มแข็ง S4: มีการนำเทคโนโลยีและระบบตรวจสอบย้อนกลับมาใช้ในการควบคุมคุณภาพ	W1: ต้นทุนการผลิตและค่าแรงอยู่ในระดับสูง W2: การผลิตมีลักษณะเป็นฤดูกาล ทำให้ความต่อเนื่องของอุปทานมีจำกัด W3: การพึ่งพาการนำเข้าปุ๋ยจากต่างประเทศสูง ทำให้ต้นทุนผันผวนตามตลาดโลก W4: โครงสร้างแรงงานภาคเกษตรเข้าสู่สังคมสูงวัย ขาดแรงงานรุ่นใหม่
Opportunities (โอกาส) O1: ความต้องการบริโภคทุเรียนในตลาดจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง O2: ตลาดจีนให้ความสำคัญกับทุเรียนคุณภาพสูงและสินค้าพรีเมียม O3: การพัฒนาโครงข่ายโลจิสติกส์และช่องทาง E-commerce/ Live commerce	SO Strategy (ใช้จุดแข็งเพื่อคว้าโอกาส) SO1: ใช้ภาพลักษณ์ด้านคุณภาพและระบบตรวจสอบย้อนกลับ ในการขยายตลาดทุเรียนพรีเมียมในจีน (S1, S4, O2) SO2: พัฒนาแบรนด์ทุเรียนไทยและสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านมาตรฐานและนวัตกรรม (S1, S3, O1)	WO Strategy (ใช้โอกาสเพื่อลดจุดอ่อน) WO1: ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสวนทุเรียน (W1, O3) WO2: พัฒนาการผลิตนอกฤดูและการแปรรูป เพื่อเพิ่มความต่อเนื่องของอุปทาน (W2, O1) WO3: ใช้โอกาสจากความต้องการที่เพิ่มขึ้นในจีน และช่องทาง Live-commerce/ E-commerce ในการระบายผลผลิตในช่วงฤดูกาลให้รวดเร็วขึ้น (W2, O3)
Threats (อุปสรรค) T1: การแข่งขันที่รุนแรงจากเวียดนามซึ่งมีต้นทุนต่ำกว่า T2: ความเสี่ยงด้านสภาพอากาศ (Climate change) T3: มาตรฐานการนำเข้า/การตรวจสอบสารตกค้างของจีนที่เข้มงวดขึ้น T4: เวียดนามสามารถส่งออกได้ตลอดปี ซึ่งอาจเป็นสินค้าทดแทนในตลาดจีน	ST Strategy (ใช้จุดแข็งเพื่อลดภัยคุกคาม) ST1: ใช้มาตรฐานคุณภาพและความปลอดภัยอาหารเป็นเครื่องมือสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง (S4, T1, T3) ST2: พัฒนาผลิตภัณฑ์เฉพาะกลุ่มเพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันด้านราคา (S1, T1)	WT Strategy (ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม) WT1: สนับสนุนการแปรรูปทุเรียน เพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคา (W2, T1) WT2: เสริมสร้างความยืดหยุ่นของระบบการผลิต เพื่อลดผลกระทบจากความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ (W4, T2)

จากการวิเคราะห์ศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนไทยไปยังตลาดจีนเปรียบเทียบกับเวียดนามผ่านตารางสรุปผลการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix พบว่า ไทยมีจุดแข็งด้านภาพลักษณ์สินค้าพรีเมียมและโครงสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็ง ผสมกับโอกาสจากความต้องการบริโภคทุเรียนพรีเมียมในตลาดจีนที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่มีจุดอ่อนเรื่องต้นทุนการผลิตสูง ท่ามกลางอุปสรรคจากการแข่งขันด้านราคาของเวียดนามและมาตรการนำเข้าที่เข้มงวดของจีน (ณัฐพัฒน์ วงศ์ศิริวัตร และคณะ, 2565) ดังนั้น ไทยควรมุ่งเน้นกลยุทธ์เชิงรุกและป้องกัน (SO, ST) โดยใช้ระบบตรวจสอบย้อนกลับมาตรฐานความปลอดภัย และการสร้างมูลค่าเพิ่ม ควบคู่กับกลยุทธ์เชิงแก้ไขและรับ (WO, WT) ที่เน้นส่งเสริมการวิจัยพัฒนา (R&D) การแปรรูป และช่องทาง E-commerce/Live commerce เพื่อลดต้นทุนและลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาและสภาพอากาศ (ธนวัฒน์ ธาตธนเศรษฐ์ และปิยะพรพรณ ช่างวัฒนชัย, 2568; นาทยา โชติกุล, 2566)

อภิปรายผล

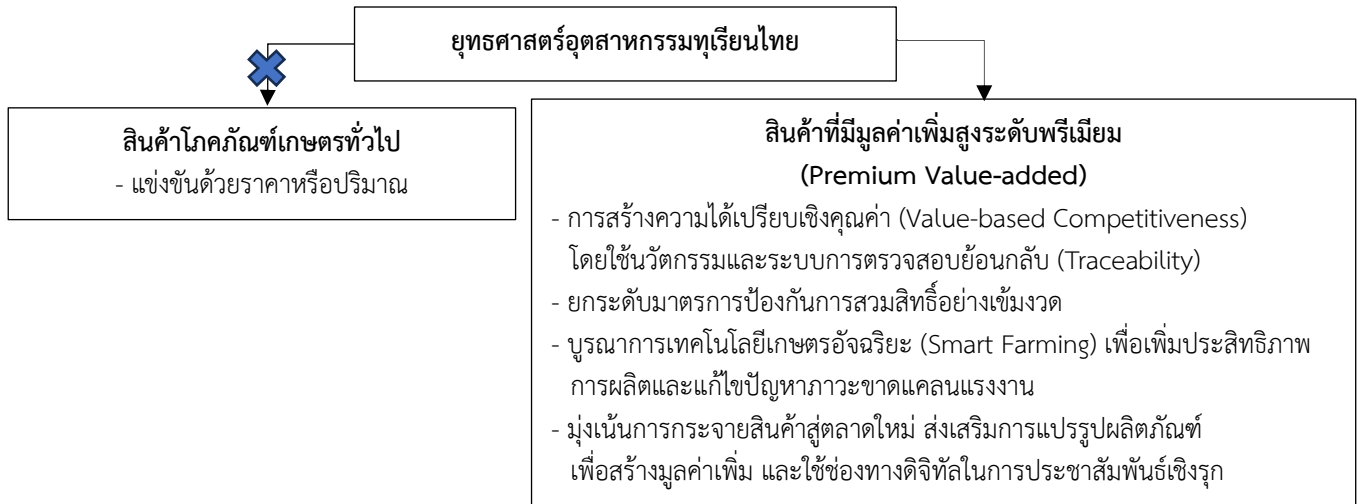
ผลจากการวิจัยพบว่า ไทยมีศักยภาพการแข่งขันโดยรวมเหนือกว่าเวียดนาม จากความได้เปรียบด้านคุณภาพผลผลิต ประสิทธิภาพเกษตรกร โครงสร้างพื้นฐาน และการรับรองมาตรฐาน (GAP/GMP) แม้จะเสียเปรียบด้านต้นทุนและโครงสร้างแรงงานที่เข้าสู่สังคมสูงวัย ทั้งนี้เพราะไทยมีระบบอุตสาหกรรมที่พัฒนามายาวนานและควบคุมคุณภาพได้อย่างเป็นระบบ ทูเรียนไทยจึงเป็นสินค้าพรีเมียมที่ตลาดจีนเชื่อมั่น ซึ่งสอดคล้องกับ อมรสุดา เชื้อสุวรรณ และคณะ (2566) ที่พบว่า ไทยมีความได้เปรียบด้านความเชี่ยวชาญ พื้นที่ปลูก สภาพอากาศ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการผลิต

ค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (ICA) แสดงให้เห็นว่า ไทยมีความได้เปรียบเหนือเวียดนามใน 7 ปัจจัย ได้แก่ พื้นที่ปลูกทูเรียน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ปริมาณการนำเข้าของจีน ปริมาณการใช้ปุ๋ย NPK จำนวนสถานประกอบการที่ได้รับการขึ้นทะเบียนในการส่งออกผลไม้สดไปจีน ราคาทูเรียน FOB และดัชนีประสิทธิภาพโลจิสติกส์ แต่เสียเปรียบใน 4 ปัจจัย ได้แก่ ค่าแรงขั้นต่ำ จำนวนแรงงานภาคเกษตร ผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่ และมูลค่าการนำเข้าปุ๋ย เนื่องจากต้นทุนการผลิตพื้นฐานที่สูง และการพึ่งพาปัจจัยนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ ณพวุฒิ แสนสุขใส (2559) และ อารยา สุนทรวิภาต และคณะ (2564) ที่ชี้ว่าไทยโดดเด่นด้านพื้นที่ปลูก อัตราดอกเบี้ย และประสิทธิภาพโลจิสติกส์ แต่เสียเปรียบด้านต้นทุนแรงงาน อย่างไรก็ตาม แม้ไทยจะมีความได้เปรียบในการแข่งขันการส่งออกในระดับที่สูงมาก โดยมีค่า RCA เฉลี่ยตลอด 11 ปีอยู่ที่ 50.10 ในขณะที่ เวียดนามมีค่าเฉลี่ย 9.96 ซึ่งสอดคล้องกับ โยชิตา เสร็จกิจ และคณะ (2565) และ ภัสนัญญ์ เดชาวิชิตเลิศ (2567) ที่ระบุว่า ค่า RCA ที่สูงกว่า 1 อย่างต่อเนื่องเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเชี่ยวชาญที่เหนือกว่าในตลาดโลก แต่ค่า RCA ที่อยู่ในระดับสูงดังกล่าว อาจสะท้อนถึงความได้เปรียบจากสถานะทางการค้า ซึ่งเกิดจากการส่งเสริมชื่อเสียง ฐานตลาด และความเชื่อมั่นของผู้บริโภค มากกว่าการสะท้อนความเข้มแข็งของปัจจัยพื้นฐานด้านการผลิตทั้งหมด ทั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า ไทยยังคงเผชิญข้อจำกัดเชิงโครงสร้างหลายประการ ได้แก่ ต้นทุนแรงงานที่สูง การพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศ และผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่ที่ยังต่ำกว่า เวียดนาม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้นและบั่นทอนความสามารถในการแข่งขันด้านราคาในระยะยาว โดยเฉพาะภายใต้สภาพแวดล้อมการค้าระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันทวีความรุนแรงมากขึ้น

ไทยมีจุดแข็งด้านภาพลักษณ์สินค้าพรีเมียม ระบบโลจิสติกส์ที่แข็งแกร่ง และระบบตรวจสอบย้อนกลับ ควบคู่กับ โอกาสจากตลาดจีนที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงเผชิญจุดอ่อนเรื่องต้นทุนแรงงานสูง ผลผลิตที่กระจุกตัวตามฤดูกาล และปัญหาแรงงานสูงวัย ท่ามกลางอุปสรรคสำคัญจากการแข่งขันด้านราคาและเวลาขนส่งที่รวดเร็วของเวียดนามซึ่งได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ รวมถึงมาตรการนำเข้าที่เข้มงวดของจีนและปัญหาความผันผวนของสภาพอากาศ (Climate Change) ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฏฐพัฒน์ วงศ์สิริฉัตร และคณะ (2565) พบว่า แม้ไทยจะโดดเด่นด้านคุณภาพการผลิต แต่ยังคงท้าทายด้วยปัญหาขาดแคลนแรงงานฝีมือ ความไม่แน่นอนของผลผลิตที่ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ และการแข่งขันที่รุนแรงจากเวียดนาม

ดังนั้น ไทยต้องมุ่งเน้นกลยุทธ์เชิงรุก (SO) โดยใช้ภาพลักษณ์และระบบตรวจสอบย้อนกลับเพื่อขยายตลาดพรีเมียม สำหรับกลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ควรเข้มงวดในการใช้มาตรฐานความปลอดภัย (GAP/GMP) เพื่อป้องกันการสวมสิทธิ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์เฉพาะกลุ่มเพื่อเลี่ยงสงครามราคา กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ควรส่งเสริม R&D ลดต้นทุนแรงงาน และสนับสนุนการทำผลผลิตนอกฤดูเพื่อสร้างความต่อเนื่องของอุปทาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอุตสาหกรรมทูเรียนได้เปลี่ยนผ่านสู่ระดับสินค้ามูลค่าเพิ่มสูง (Premium Value-added) การแข่งขันจึงไม่สามารถพึ่งพาราคาหรือปริมาณปัจจัยพื้นฐานเพียงอย่างเดียว แต่ต้องใช้การสร้างคุณค่าได้เปรียบเชิงคุณค่าและเทคโนโลยีเพื่อคงความเป็นผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริพรรณ เกตุแก้ว และคณะ (2565) พบว่า เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการจำเป็นต้องอาศัยกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจที่สำคัญ ได้แก่ การยกระดับสินค้าและบริการ การประยุกต์ใช้นวัตกรรม และการบริหารจัดการต้นทุนให้ต่ำ รวมถึงภาครัฐมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ทูเรียนไทย เพื่อลดความเสี่ยงจากการแข่งขัน ควบคู่กับการที่ผู้ประกอบการต้องอาศัยกลยุทธ์ในการเป็นผู้นำตลาดและสร้างความเชื่อมั่นต่อลูกค้า (นาคยา โชติกุล, 2566)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 4 องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านของอุตสาหกรรมทุเรียนไทย จากสินค้าโภคภัณฑ์เกษตรทั่วไป ก้าวสู่การเป็นสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงระดับพรีเมียม (Premium Value-added) ความอยู่รอดและขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดจีนปัจจุบันไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณพื้นที่เพาะปลูกหรือความได้เปรียบทางด้านต้นทุนและแรงงานที่ต่ำกว่าคู่แข่งเพียงอย่างเดียว แต่ถูกกำหนดโดยการสร้างความได้เปรียบเชิงคุณค่า (Value-based Competitiveness) การนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) เข้ามาปิดช่องโหว่ด้านแรงงาน ควบคู่กับการยกระดับมาตรฐานสินค้าด้วยระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) เพื่อสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภค ตลอดจนการต่อยอดมูลค่าด้วยการใช้เรื่องราวผ่านอัตลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เพื่อรับประกันคุณภาพและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมถึงการใช้ช่องทางดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์เชิงรุก จะทำให้อุตสาหกรรมทุเรียนไทยหลุดพ้นจากการแข่งขันด้านราคา (Price War) ไปสู่การเป็นผู้นำตลาดอย่างยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนของไทยไปจีนเปรียบเทียบกับเวียดนาม พบว่า ไทยยังคงรักษาความเป็นผู้นำและมีความสามารถในการแข่งขันในระดับที่สูงมาก โดยมีความแข็งแกร่งเชิงโครงสร้างที่เหนือกว่าคู่แข่งทั้งในมิติของเครือข่ายสถานประกอบการส่งออกที่ครอบคลุม ประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการโลจิสติกส์ โครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่เอื้อต่อการลงทุน รวมถึงภาพลักษณ์ของสินค้าที่ได้รับการยอมรับในระดับพรีเมียม ตลอดจนมีความเชี่ยวชาญในการส่งออกอย่างโดดเด่น ซึ่งสะท้อนจากค่าดัชนี RCA ที่อยู่ในระดับสูงมาอย่างยาวนาน อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยกำลังเผชิญข้อจำกัดจากต้นทุนการผลิตและค่าจ้างแรงงานที่ปรับตัวสูงขึ้น ภาวะโครงสร้างแรงงานภาคเกษตรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย และการพึ่งพาการนำเข้าปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศสูง ในขณะที่ประเทศคู่แข่งอย่างเวียดนามอาศัยข้อได้เปรียบทางภูมิศาสตร์และต้นทุนแรงงานที่ต่ำกว่าในการขยายส่วนแบ่งตลาดได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันด้านราคา ไทยจึงต้องมุ่งเน้นกลยุทธ์เชิงรุกและเชิงป้องกัน โดยนำนวัตกรรมและระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) มาใช้ยกระดับมาตรฐานความปลอดภัย (GAP/GMP) เพื่อตอกย้ำคุณค่าและรักษาความเป็นผู้นำในตลาดได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ระยะสั้น

1.1.1 ควบคุมมาตรฐานและป้องกันการสวมสิทธิ์ เนื่องจากผลการศึกษา พบว่า ทูเรียนไทยมีภาพลักษณ์ด้านคุณภาพและความเป็นสินค้าพรีเมียมในตลาดจีน ซึ่งเป็นจุดแข็งสำคัญของประเทศ ดังนั้น ภาครัฐและผู้ประกอบการต้องเร่งควบคุมคุณภาพสินค้าให้เป็นไปตามมาตรฐาน GAP และ GMP อย่างเคร่งครัด ควบคู่ไปกับการบังคับใช้มาตรการความปลอดภัยทางอาหารและมาตรการป้องกันการสวมสิทธิ์แหล่งกำเนิดสินค้า เพื่อป้องกันการสูญเสียความเชื่อมั่นจากมาตรการนำเข้าที่เข้มงวดของจีน

1.1.2 พัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคจีน เนื่องจากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า เศรษฐกิจหรือความต้องการในตลาดจีนส่งผลต่อปริมาณการส่งออกทูเรียนไทย และการบริหารจัดการผลผลิตให้มีประสิทธิภาพ จะช่วยลดผลกระทบจากความผันผวนในระยะสั้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการขีดความสามารถในการผลิตทูเรียนภายในประเทศให้มีเสถียรภาพ เพื่อรองรับความต้องการที่ยืดหยุ่นตามรายได้ที่สูงขึ้นของผู้บริโภคชาวจีน

1.2 ระยะกลาง

1.2.1 ยกระดับการใช้ระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) อย่างเต็มรูปแบบ ควบคู่ไปกับการสร้างอัตลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และ Brand Identity เพื่อต่อยอดภาพลักษณ์ความเป็นสินค้าพรีเมียมที่แตกต่างจากคู่แข่งอย่างเวียดนาม

1.2.2 ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตเพื่อลดต้นทุน เนื่องจากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ไทยมีต้นทุนการผลิตและค่าแรงที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง ในขณะที่เวียดนามมีข้อได้เปรียบด้านต้นทุนและสามารถแข่งขันด้านราคาได้ดีกว่า ดังนั้น การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการผลิตจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในระยะยาว

1.3 ระยะยาว

1.3.1 กระจายตลาดส่งออกเพื่อลดความเสี่ยง เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า การส่งออกทูเรียนมีการพึ่งพาตลาดจีนเป็นหลัก ดังนั้น ไทยควรขยายตลาดไปยังประเทศอื่น ๆ ควบคู่กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า เพื่อลดความกระจุกตัวของผลผลิต

1.3.2 ส่งเสริมการพัฒนาแรงงานและโครงสร้างภาคเกษตร เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างแรงงานภาคเกษตรของไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยและขาดแรงงานรุ่นใหม่ ดังนั้น ภาครัฐต้องมีแผนแม่บทในการรับมือกับโครงสร้างแรงงานภาคเกษตรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย โดยการดึงดูดแรงงานรุ่นใหม่ (Smart Farmer) ควบคู่กับการพัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับการเกษตรสมัยใหม่

1.3.3 ดำเนินนโยบายเชิงรุกและการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของทูเรียนไทยในตลาดโลก เนื่องจากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ตลาดทูเรียนในจีนกำลังเข้าสู่สภาวะการแข่งขันที่รุนแรงจากการที่ GACC อนุญาตให้ประเทศคู่แข่งรายใหม่ อาทิ เวียดนาม มาเลเซีย และกัมพูชา เข้ามาแบ่งส่วนแบ่งการตลาด โดยเฉพาะเวียดนามที่มีความได้เปรียบด้านระยะทาง ดังนั้น ยกระดับระบบตรวจสอบย้อนกลับ เข้มงวดมาตรการความปลอดภัยทางอาหาร การสร้าง Brand Identity และการรับรองถิ่นกำเนิด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภคจีนในระยะยาวต่อไป

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้ศึกษาอาจศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในตลาดจีนเชิงลึก เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ความต้องการบริโภคทูเรียนในจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคจะช่วยในการวางกลยุทธ์ทางการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ผู้ศึกษาอาจศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างละเอียด เนื่องจากผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างด้านต้นทุนระหว่างประเทศไทยและประเทศคู่แข่ง

2.3 ผู้ศึกษาอาจศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพการแข่งขันของกลุ่มคู่แข่งจากประเทศอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และลาว เนื่องจากในปัจจุบันประเทศเหล่านี้ได้รับอนุญาตจากสำนักงานศุลกากรแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (GACC) ให้สามารถส่งออกทุเรียนสดเข้าสู่ตลาดจีนได้อย่างเป็นทางการแล้ว การศึกษากลุ่มนี้เพิ่มเติม จะช่วยให้ไทยเห็นภาพรวมของสถานการณ์การแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันการสูญเสีย ส่วนแบ่งทางการตลาดได้อย่างทันทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

กรมศุลกากร. (2568). *ความเป็นมาของเขตการค้าเสรี*. สืบค้นจาก

https://www.customs.go.th/content_with_menu1_group_link.php?ini_content=fta_and_wto_160809_01&ini_menu=menu_interest_and_law_160421_01&ini_content_group=usage_fta_and_wto_01&lang=th&left_menu=menu_fta_and_wto.

กระทรวงแรงงาน. (2568). *อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ*. สืบค้นจาก

<https://www.mol.go.th/%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%88%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%82%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B9%88%E0%B8%B3>.

ณิพัทธ์ วงศ์สิริฉัตร, สุปราณี ธรรมพิทักษ์ และ พงษ์เสถียร เหลืองอลงกต. (2565). การพัฒนาเชิงนโยบายเพื่อเพิ่มศักยภาพ ในการส่งออกทุเรียนไทย. *วารสารรัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการ*, 5(1), 141–158.

ณพวุฒิ แสสนสุขใส. (2559). *การวิเคราะห์ศักยภาพการแข่งขันและการลงทุนของอุตสาหกรรมยางพาราของประเทศไทยเปรียบเทียบกับคู่แข่งรายสำคัญในอุตสาหกรรม*. (เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).

ธนวัฒน์ ธาตธนเศรษฐ์ และ ปิยะพรรณ ช่างวัฒนชัย. (2568). ความสามารถในการแข่งขันและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกข้าวไทยในช่วงปี 2550-2566 ด้วยกรอบ Diamond Model. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 7(3), 43-56.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2568). *ภาวะการทำงานของประชากร จำแนกตามประเภทธุรกิจ*. สืบค้นจาก

https://app.bot.or.th/BTWS_STAT/statistics/ReportPage.aspx?reportID=638&language=th.

นัตยา โชติกุล. (2566). การวิเคราะห์ความสามารถในการส่งออกยางพาราของผู้ประกอบการ จังหวัดสงขลา. *Journal of Social Science and Cultural*, 7(4), 128-144.

ภัสณัชญ์ เดชาวิชิตเลิศ. (2567). *การวิเคราะห์แนวโน้มตลาดและโอกาส: กรณีศึกษาของไทยและญี่ปุ่นในอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ของสหรัฐอเมริกา*. สืบค้นจาก

<https://digital.car.chula.ac.th/cgi/viewcontent.cgi?article=12367&context=chulaetd>.

โยชิตา เสรีกิจ, วุฒิยา สาหร่ายทอง และ กนกวรรณ จันทร์เจริญชัย. (2565). การศึกษาความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรของประเทศไทยและประเทศ อินโดนีเซีย กรณีศึกษา: ปาล์มน้ำมัน. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 4(4), 225-238.

ศิริพรรณ เกตุแก้ว, ญาณินี ทรงขจร และ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2565). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานธุรกิจการส่งออกทุเรียนของผู้ประกอบการในเขตอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร. *วารสารการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*, 1(2), 24-40.

สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. (2568a). *มูลค่าการส่งออกผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็ง และแห้งไปจีน ระหว่างปี พ.ศ. 2557 - 2567*. สืบค้นจาก <https://tradereport.moc.go.th/th/stat/report01>.

_____. (2568b). *มูลค่าการส่งออกผลไม้สดไปจีน 3 อันดับแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2557 - 2567*. สืบค้นจาก <https://tradereport.moc.go.th/th/stat/report01>.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2567). *พื้นที่เพาะปลูกทุเรียนไทย*. สืบค้นจาก

<https://oae.go.th/uploads/files/2026/07/07/26d20eae75692640.pdf>.

- _____. (2568). ตารางแสดงรายละเอียดทุเรียน. สืบค้นจาก <https://oae.go.th/uploads/files/2026/07/22/cb378c5339b8ede4.pdf>.
- อมรสุดา เชื้อสุวรรณ, ภิญญาพัชญ์ สอนสุวิทย์, นิรันดร์รัตน์ ทัพพันธดี, เฌอร์มารินทร์ วัฒนะธนิจกุล, อรอนงค์ ศรีมูลทา, ณัฐธิดา รักษาพล, อิศราพร บุญชู และ อัษณิน เสืออุดม. (2566). การเปรียบเทียบความได้เปรียบในการส่งออกทุเรียนไปประเทศจีนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเวียดนาม. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 25(3), 242-256.
- อารยา สุนทรวิภาต, ภัญญะภัส พฤชาภิกิจ, ธัชนันท์ สังวาลย์ และ ยศพล ผลาผล. (2564). ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรียดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตผล*, 7(1), 19-28.
- Balassa, B. (1965). Trade liberalisation and “revealed” comparative advantage 1. *The manchester school*, 33(2), 99-123.
- General Administration of Customs of the People’s Republic of China. (2025). *Quarantine Registration List of Overseas Animals and Plants and Relevant Products*. Retrieved from <https://scintl.chinaport.gov.cn/aprwebserver/pages/apr/public/html/companyList.html>.
- Institute of Policy and Strategy for Agriculture and Rural Development. (2025). *Annual Fruit and Vegetable Market Report 2024*. Retrieved from https://thitruongnongsan.gov.vn/images/2013/DANGNHAP/VnSAT_Rau%20qua/2024/Năm/Bao%20cao%20thuong%20nien%20rau%20qua%202024.pdf?utm.
- International Labour Organization. (2025). *Average monthly earnings of employees in local currency*. Retrieved from <https://ilostat.ilo.org/data/country-profiles/vnm>.
- Porter, M. E. (1998). *Competitive Strategy Techniques for Analyzing Industries and Competitors*. New York: Free Press.
- Trade Map. (2025a). *Existing and potential trade between China and Thailand Product: 081060 Fresh durians*. Retrieved from https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c156%7c%7c764%7c%7c081060%7c%7c%7c6%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1.
- _____. (2025b). *Mineral or chemical fertilisers containing two or three of the fertilising elements nitrogen, phosphorus and potassium*. Retrieved from https://www.trademap.org/Product_SelCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c764%7c%7c%7c%7c31%7c%7c%7c4%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1.
- _____. (2025c). *Existing and potential trade between China and Thailand*. Retrieved from https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c156%7c%7c764%7c%7c08%7c%7c%7c4%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1.
- World Bank. (2025a). *Lending interest rate (%) - Viet Nam, Thailand*. Retrieved from <https://data.worldbank.org/indicator/FR.INR.LEND?end=2024&locations=VN-TH&start=2014&view=chart>.
- _____. (2025b). *Logistics Performance Index (LPI)*. Retrieved from <https://lpi.worldbank.org/international/scorecard>.